

Nationaal Coördinator
Terrorisbestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Herziening crisisbesluitvorming rijksniveau: meer flexibiliteit en maatwerk per situatie

98009 | december 2016

Het kabinet heeft in september 2016 aanpassingen doorgevoerd om de nationale crisisorganisatie meer flexibel te laten functioneren en om maatwerk te kunnen leveren. De structuur en werkwijze zijn vanaf de initiële respons gefocust en ingericht op een intensieve samenwerking en afstemming met betrokken publieke en private partners. Daarbij gaat het niet alleen om het verankeren en ontsluiten van inhoudelijke kennis en expertise in de nationale structuur, maar ook om een betere onderlinge samenwerking en afstemming van maatregelen. De afspraken leggen vast wat al daadwerkelijk in de praktijk is gebracht.

De nieuwe afspraken zijn verankerd in het *Instellingsbesluit Ministeriële Commissie Crisisbeheersing 2016* en het *Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming (NHC)*. Dit nieuwe NHC dient ook als beleidskader en richtsnoer voor alle crisisplanvorming voor en voorbereiding op specifieke situaties. Het is de bedoeling dat de flexibilisering van de nationale crisisorganisatie zijn doorwerking krijgt in departementale handboeken en nationale crisisplannen. De brochure is te downloaden via www.nctv.nl.

De belangrijkste aanpassingen betreffen:

- De coördinatie en besluitvorming zijn verruimd naar situaties waarbij niet alleen de nationale veiligheid in het geding is, maar zien zo nodig ook op andere situaties die een grote uitwerking op de maatschappij (kunnen) hebben, bijvoorbeeld een lokaal of regionaal incident met veel slachtoffers een incident in het buitenland met een groot aantal Nederlandse slachtoffers, of internationale evenementen met uitstraling naar Nederland.
- De Interdepartementale en Ministeriële Commissies Crisisbeheersing (ICCb/MCCb), de kern van de structuur, worden flexibel samengesteld en naar de aard van de situatie ingezet. Het hoofd van het Nationaal Crisiscentrum (NCC) wordt de vaste secretaris van ICCb en MCCb. Expliciet is vastgelegd dat deskundigen vergaderingen van ICCb én MCCb kunnen bijwonen. Daarbij valt te denken aan deskundigen op een specifiek gebied of aan vertegenwoordigers van betrokken andere overheden, overheidsdiensten of (vitale) sectoren.
- Het besluit inzake het bijeenroepen en de samenstelling van de commissies wordt genomen door de respectieve voorzitters, voor de MCCb in overeenstemming met de Minister-President en na overleg met de eerst verantwoordelijk minister of staatssecretaris, voor de ICCb na overleg met het eerst verantwoordelijke ministerie. Alle ministeries worden geïnformeerd over het bijeenroepen en de samenstelling van de commissies. Niet uitgenodigde ministeries kunnen bij het NCC beargumenteerde aangeven uitgenodigd te willen worden.

- ICCb en MCCb kunnen worden ondersteund door een Interdepartementaal Afstemmingsoverleg (IAO) en een multidisciplinaire staf. Een IAO kan op initiatief van een directeur van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) of op verzoek van een departementale crisiscoördinator bijeenkomen op het NCC. Dit overleg wordt voorgezeten door een directeur van de NCTV. Ook voor vergaderingen van het IAO kunnen deskundigen, zoals hierboven beschreven, worden uitgenodigd.

Naast adviseren en afstemmen kan het IAO ook besluiten nemen, bijvoorbeeld over het afvaardigen van liaisons vanuit de nationale crisisorganisatie naar andere overheden, overheidsdiensten of (vitale) sectoren. Ook kan het IAO besluiten tot een nadere, op de situatie toegesneden inrichting en werkwijze van de ondersteuning en advisering van de crisisbesluitvorming. Onder regie van ICCb en MCCb kunnen dan processen in multidisciplinair, interdepartementaal (team)verband worden opgepakt. Te denken valt aan bestuurlijke en parlementaire verantwoording, informatievoorziening, operationele advisering, inhoudelijke (bijvoorbeeld de ICT Respons Board) of juridische expertise, de inzet van een Crisis Expert Team (CET) en nationale vraagregisseur, het verificatieteam bij de identificatie van slachtoffers, nafase, evacuatie en opvang, mobiliteit en aan bewaken en beveiligen.

- Ten behoeve van een landelijk geharmoniseerde kennis- en adviesstructuur is een model ontwikkeld voor het opzetten van een Crisis Expert Team (CET), zoals bij voorbeeld het CET milieu en drinkwater. Een CET dat wordt ingezet ter ondersteuning van de nationale crisisorganisatie wordt gekoppeld aan de voor het desbetreffende CET aangewezen vraagregisseur. Deze vraagregisseur zorgt voor de regie, coördinatie en afstemming van de adviesaanvraag en de inbreng van het advies in de gremia van de nationale crisisstructuur.
- Het NCC informeert de betrokken partners, waaronder de veiligheidsregio's, zoveel als mogelijk en nodig over welke rollen het Rijk vervult, welke relevante besluiten zijn genomen, welke adviezen worden verstrekt etc. Wanneer het Rijk gaat sturen door het toepassen van formele bevoegdheden, communiceert het Rijk hierover via het NCC c.q. het verantwoordelijk Departementaal Coördinatiecentrum (DCC) direct expliciet aan het lokaal en/of regionaal bevoegd gezag en aan de betrokken private partijen die daar gevolgen van ondervinden. Met deze werkwijze wordt nadrukkelijk tegemoet gekomen aan een behoefte vanuit het veld. Het gebruik van sec de term "GRIP Rijk", als aanduiding voor situaties waarin het Rijk op basis van regelgeving op deelaspecten stuurt, wordt aldus overbodig geacht en is derhalve geschrapt.
- Het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (LOCC) kan een landelijk operationeel advies geven over de beschikbaarheid en inzetbaarheid van mensen en middelen, de operationele uitvoerbaarheid en consequenties van te treffen maatregelen in het kader van primair openbare orde en veiligheid. Een verzoek om een dergelijk advies kan worden gedaan door de NCTV, op eigen initiatief, op verzoek van een ministerie, van een van de onderdelen van de nationale crisisorganisatie, of van een betrokken voorzitter veiligheidsregio. Voor het opstellen van

dit advies wordt in ieder geval gebruik gemaakt van kennis en expertise van de kolommen bevolkingszorg, politie, brandweer, GHOR en Defensie. Om een meer integraal advies te kunnen opstellen, kunnen ook andere voor de betreffende situatie relevante (landelijke) operationele diensten en/of publieke en private partners aansluiten.

- De verantwoordelijkheidsverdeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de andere ministeries binnen de nationale crisisorganisatie is beschreven ten aanzien van situaties in het buitenland met gevolgen voor Nederland, alsmede bij situaties in een conflictgebied met gevolgen voor Nederland.
- In de themalijst voor de nafase zijn enkele processen geclusterd en is het proces "verantwoording afleggen/politieke verantwoording" naar voren gehaald in het overzicht. Dit proces is namelijk één van de meest in het oog springende processen dat bovendien (bijna) altijd moet worden doorlopen.

Nieuw in het NHC is de beschrijving van:

- de rijksheer: per ministerie waarvoor dit relevant is, kan een vertegenwoordiger van de minister worden aangewezen die fungeert als de bestuurlijke verbindingsschakel naar de regio, i.c. het Regionaal Beleidsteam (RBT) van de veiligheidsregio. Gedacht kan worden aan de volgende functionarissen: de Regionaal Militair Commandant (Def), de Regioambassadeur (EZ), de Hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat (IenM) en de Inspecteur gezondheidszorg (VWS);
- de Nationale Academie voor Crisisbeheersing (NAC). Deze academie is ondergebracht bij het ministerie van Veiligheid en Justitie en draagt bij aan de kwaliteit van de crisisorganisatie met een leerprogramma voor individuen en teams. Te denken valt aan opleidingen, trainingen en oefeningen van de nationale crisisorganisatie, de samenwerking met publieke en private partners en aan oefeningen in internationaal verband. Ieder optreden van de nationale crisisorganisatie wordt geëvalueerd met als doel om te leren van dat optreden.

Grafisch weergave

In de vernieuwde grafische weergave ligt de focus op de hoofdprocessen binnen de nationale crisisorganisatie en mogelijk betrokken publieke en private partners.

